N2K módszertan és eredmények

A **struktúra- és funkció-monitorozás** továbbfejlesztett felmérés-módszere

A mintavétel áttekintése
Egy mintavétel az országos terv szerint meghatározott (referencia vagy országos reprezentativitású) erdőrészletben kiválasztott és dokumentált mintavételi területen történik, amely részmintákat is magába foglal. Az adatok terepen jól észlelhető részét közvetlenül a mintavételi területre vonatkoztatva kell gyűjteni, kisebb részét táji ismeret és/vagy egyéb információ alapján lehet megadni. A részminták felmérése is terepen történik, a mintavételi területen belül kijelölt 4 részmintára vonatkoztatva.

A mintavételi terület létesítését az **M.1A adatlapon** kell dokumentálni (1. melléklet: adatlap és kitöltési útmutató), a felmérést pedig az **M.2A** és **M.2B adatlapokon** (2. melléklet: adatlap és kitöltési útmutató).

A mintavételi terület (MVT) kijelölésének áttekintése
Az MVT egy erdőrészleten belül kijelölt és térképen dokumentált 1 hektáros egység, amelyen egy Natura 2000 erdős élőhelykategória élőhelyi, erdőszerkezeti és kezelési szempontból többé-kevésbé egyöntetűnek (homogénnek) tekintett állománya található. Az élőhelyfoltok állományai az esetek nagy részében egy hektárnál nagyobbak. Az MVT-ket az élőhelyfoltba beágyazottan kell kijelölni, lehetőleg úgy, hogy az állomány-, ill. részlethatárokon jelentkező durva szegély vagy fragmentációs hatásoktól mentes maradjon (gyakorlatilag a részlethatároktól legalább 30-50m távolságra). Egy MVT lehetőleg négyzet alakú legyen, ideálisan tehát 100 x 100 m-es, amelynek sarkait nem kell pontosan kitűzni, mert a részminták (hozzávetőleges) kitűzésére és terepi állandósítására törekszünk. Az ideálisan elképzelt MVT-ben 50x50 m-es négyzetes kötésben (negyedhektáronként) helyezkednek el a részminták. Ettől az elrendezéstől indokolt esetben (pl. hosszú, keskeny állomány) el lehet térni.

A mintavételi terület (MVT) felmérésének áttekintése
Az 1 hektáros MVT-re vonatkozóan becsüljük a Natura 2000 élőhely állományméretét, természetességét, fő termőhelyi tulajdonságait, állapotát és a feltételezett változások tendenciáját. Továbbá az idős (vastag) élő fák, a vastag álló holtfák vagy csonkok és a vastag fekvő holtfa törzsek hektáronkénti számát. Opcionális (központilag is megadható) a táji körülményekre, az elszigeteltségre és

az erdőgazdálkodásra vonatkozó információk.

Külön szekcióban gyűjtjük az ún. ’ható’ és/vagy ’veszélyeztető’ tényezők körét (66 választható szempont, tematikus csoportosításban).

Külön adatlapon gyűjtjük a tipikus fajok, özönfajok és a degradációt jelző fajok előfordulását és dominancia viszonyait. Minden élőhelyre külön-külön összeállítottuk a tipikus fajok végleges ellenőrző listáit, amely 13 élőhelyspecifikus adatlapot jelent.

Mindezeket az 1 hektáros MVT részletes bejárása alapján lehet megadni és áttekinteni, ezért a négy részminta bejárása és felmérése után célszerű az 1 ha-ra vonatkozó információkat véglegesíteni.

A mintavételi területről az **M.2A adatlap** és leírása szerinti felmérést végezzük el és dokumentáljuk (2. melléklet).

A részminták felmérésének áttekintése

Az 1 hektáros MVT-en belül 4 részfelmérést kell készíteni a faállomány-szerkezet és a felújulóképesség jellemzésére. A részmintákat hozzávetőleg 1-1,5 famagasság (fahossznyi), de legfeljebb 25 m sugarú körökben mérjük fel, amelyeknek középpontját jelöljük meg terepen a körbenálló fák tövére felvitt festésekkel (ill. mérjük be GPS-szel +/- 5m pontossággal).

A részmintákat külön-külön mérjük fel. Ezekben a szintezettséget, a lombkoronaszint (A) összes záródását (max 100%), az újulati- és cserjeszint (B), az aljnövényzeti szint (C), valamint a mohaszint, liánszint, és erózió kiterjedése szerinti borításokat becsüljük. Egy-egy részminta jól áttekinthető, ezért a borítások becslése ezekben egyszerűbb, mint a teljes hektárra vonatkozó becslés.

A szintek jellemzésén kívül a faállomány-szerkezet leírására fafajsorokat képezünk. A részmintákba kerülő összes fásszárú (fák és cserjék) fajról készítünk fafajsoros leírást.

Fafajsornak tekintjük egy fásszárú fajnak a többitől határozottan elkülönülő méretosztályát előre megadott mellmagassági átmérő kategóriák szerint, amelyeket választható dominancia-kategóriákkal is jellemzünk, de további fafajsorokat képezünk az újulati- és cserjeszintre (B), valamint az aljnövényzeti szintre (A) is, ahol viszont mellmagassági átmérőt már nem lehet/kell megadni. Ezekből az adatokból egyszerűen és pontosan megállapíthatók az elegyarány, átmérő- és korosztályviszonyok, az uralkodó fafajok felújulási potenciálja, valamint könnyen képezhetők a természetes, inváziós, termőhelyidegen és egyéb

ökológiai szempontból értelmezhető tulajdonságok.

A részmintavételt az **M.2B adatlapokon** dokumentáljuk. A részminta adatlap és annak leírása a 2. mellékletben található.

A kutatási jelentés és az említett mellékletek csatoltan találhatók.

Csatolt dokumentum: Natura 2000 erdei élőhelyek monitorozása (3.0). Kutatási jelentés, 2
KB
M.1 Mintavételi terület létesítése adatlap és kitöltési útmutatót (v1.4
M.2 Natura 2000 erdők struktúra és funkció monitorozás adatlapok é
útmutató (v3.1)2.77 MB